

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: 5S/35/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1023200912
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Jelinková Dudzíková, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2025:1023200912.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Jelinkovej Dudzíkovej, LL.M. a členov senátu JUDr. Ingridy Hudecovej (sudkyňa spravodajkyňa) a JUDr. Róberta Jakubáča, PhD., v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bydliskom: C. XX, XXX XX D., právne zastúpeného: JUDr. Matej Oslacký, advokát, so sídlom: Jarabinková 8E, 821 09 Bratislava, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci – Kancelária Bratislava, so sídlom: Račianska 1523/71, 810 05 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBA-68139/13821/2023-73071/2023 zo dňa 23.06.2023, takto

rozhodol:

- I. Správny súd v Bratislave rozhodnutie žalovaného Centra právnej pomoci - Kancelária Bratislava č. KaBA-68139/13821/2023-73071/2023 zo dňa 23.06.2023 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.
- II. Žalobcovi súd voči žalovanému p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I.
Priebeh administratívneho konania

1. Žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci, doručenou žalovanému dňa 13.06.2023 (ďalej len „Žiadosť“), sa žalobca domáhal poskytnutia právnej pomoci v právnej veci „podania správnej žaloby proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci (CPP) o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci ČRZ: 40014/2023-8936/2023 zo dňa 13.04.2023 v právnej veci konania o ústavnej sťažnosti“. Žalovanému v Žiadosti zároveň oznámil, že voči rozhodnutiu ČRZ: 40014/2023-8936/2023 z 13.04.2023 podal správnu žalobu bez advokáta a že požiadal o predĺženie lehoty v zmysle zákona.

2. Žalovaný rozhodnutím č. KaBA-68139/13821/2023-73071/2023 zo dňa 23.06.2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z., v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) v právnej veci správnej žaloby voči rozhodnutiu Centra právnej pomoci, Kancelárie Bratislava o predbežnom neposkytnutí právnej pomoci č. s. 8936/2023, ČRZ: 40014/2023 zo dňa 13.04.2023 (ďalej len „dotknuté rozhodnutie z 13.04.2023“), vrátane spísania a podania návrhu na začatie konania až do právoplatného skončenia veci, nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na to, že nebola splnená podmienka absencie zrejmej bezúspešnosti sporu.

II.

Žaloba

3. Všeobecnou správnou žalobou (ďalej len „žaloba“), podanou podľa § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v zákonnej lehote dňa 12.07.2023 na poštovú prepravu, doručenou dňa 13.07.2023 na Krajský súd v Bratislave, ktorý ju následne dňa 26.07.2023 postúpil na Správny súd v Bratislave ako súd vecne a miestne príslušný, sa žalobca sám domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného.

4. V odôvodnení žaloby vzniesol „výhradu proti procesnému a právnenému zdôvodneniu“ napadnutého rozhodnutia. Podľa jeho názoru žalovaný svoje rozhodnutie odôvodnil len subjektívnymi názormi na existenciu či plynutie akýchkoľvek lehôt a svojvoľným, právne ničím neodôvodneným subjektívnym názorom. Svojím konaním zmaril žalobcovi prístup k súdu, čím porušil § 11 zákona č. 327/2005 Z. z. a iné právne predpisy. Žalobca v žalobe zároveň požiadal o predĺženie lehoty v zmysle § 71 ods. 2, § 183 SSP na doplnenie žaloby s ohľadom na skutočnosť, že podal žiadosť o poskytnutie právnej pomoci Centru právnej pomoci v danej veci. Zdôraznil, že Ústava Slovenskej republiky mu garantuje právo nechať sa v konaní zastupovať kvalifikovanou osobou, a teda právo na poskytnutie právnej pomoci aj v tejto veci. Dodal, že o právnu pomoc požiadal žalovaného žiadosťou zo dňa 06.07.2023.

5. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby súd napadnuté rozhodnutie zrušil a priznal mu náhradu trov konania.

6. Podaním zo dňa 28.07.2023 označeným ako „Všeobecná správna žaloba“ bola žaloba doplnená zo strany právneho zástupcu, ktorý bol žalobcovi určený na jeho zastupovanie rozhodnutím žalovaného č. KaBA-79626/15133/2023-81770/2023 zo dňa 14.07.2023 o predbežnom poskytnutí právnej pomoci v rozsahu úkonov potrebných na spísanie a podanie správnej žaloby v danej veci, a následne rozhodnutím žalovaného č. KaBA-79626/15133/2023-89123/2023 zo dňa 03.08.2023 o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi až do právoplatného skončenia veci.

7. V rámci doplnenia žaloby žalobca prostredníctvom právneho zástupcu za dôvody žaloby označil nesprávne právne posúdenie veci, nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia a podstatné porušenie ustanovení o konaní, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia v zmysle § 191 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g) SSP. Existenciu uvedených nedostatkov odôvodňoval tým, že žalovaný pochybil, ak skúmal možnosť a schopnosť advokáta prevziať zastupovanie a pripraviť kvalifikované podanie v lehote jedného dňa. Podľa platnej právnej úpravy je právom žalobcu požiadať o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci kedykoľvek počas plynutia lehoty na uskutočnenie úkonu vo veci, v ktorej žalobca žiada právnu pomoc. Žalovaný je povinný takejto žiadosti vyhovieť a nemá skúmať prípadnú bezúspešnosť sporu v kontexte plynutia lehôt, ak ešte neuplynuli. Prípadné nestihnutie lehoty by potom išlo na ťarchu žalobcu.

8. V ďalšej časti argumentácie poukázal na právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 253/2013, v zmysle ktorého v prípade posudzovania bezúspešnosti sporu ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa, čo v žiadnom prípade nemožno stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu v merite veci, ktoré patrí výlučne do právomoci súdu. Úlohou žalovaného teda bolo zistiť len splnenie formálnych predpokladov na podanie správnej žaloby, teda či žalobcovi neuplynula lehota na uskutočnenie zamýšľaného podania. Ak to žalobca preukázal, bolo úlohou žalovaného vydať rozhodnutie o priznaní nároku. Žalobca bol postupom žalovaného nútený domáhať sa ochrany svojich práv prostredníctvom ním spísanej žaloby, a to v situácii, kedy nedisponoval vysokoškolským právnickým vzdelaním a ani finančnými prostriedkami potrebnými na úhradu právnych služieb.

9. Žalobca prostredníctvom právneho zástupcu namietal aj dĺžku konania pri rozhodovaní o jeho žiadosti týkajúcej sa nároku na právnu pomoc vrátane predbežného nároku, o ktorých žalovaný podľa neho rozhodoval neprimerane dlho. Ak by žalovaný o tejto žiadosti rozhodol včas, žalobca by získal požadovanú právnu pomoc potrebnú na ochranu jeho práv.

10. Vzhľadom na uvedené vyjadril presvedčenie, že napadnuté rozhodnutie trpí vadami takej intenzity, ktoré spôsobujú jeho vecnú nesprávnosť a nepreskúmateľnosť, preto je potrebné ho zrušiť.

III.

Vyjadrenie žalovaného k žalobe

11. V rámci reakcie na súdom doručení žalobu sa žalovaný vyjadril podaním doručeným súdu dňa 03.06.2024. Zopakoval dôvody, ktoré ho viedli k vydaniu napadnutého rozhodnutia a čiastočne zopakoval v ňom obsiahnuté argumenty. K žalobným námietkam uviedol, že žalobca mal na podanie žiadosti dva mesiace a napriek tomu sa sám rozhodol podať žiadosť deň pred uplynutím lehoty na podanie správnej žaloby, čím si sám zmaril prístup k spravodlivému súdu. Konštatoval, že žalovaný ako správny orgán je povinný skúmať možnosti a schopnosti pridelených advokátov, nakoľko nesmie dochádzať k ich neprimeranej záťaži. Tvrdenia žalobcu o povinnosti vyhovieť jeho žiadosti sú podľa žalovaného absurdné, pretože žalovaný je povinný zo zákona skúmať, či sú splnené podmienky na poskytnutie právnej pomoci, pričom v tomto prípade žalovaný dospel k záveru, že nie je splnená jedna z nich. Ak by žalovaný vydal rozhodnutie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci a určený advokát by nebol schopný v lehote jedného dňa prevziať zastupovanie a podať kvalifikovanú správnu žalobu, zo strany žalobcu by nasledovala žaloba o náhradu škody voči určenému advokátovi. Žalovaný taktiež poprel, že by z jeho strany došlo k prejudikovaniu rozhodnutia súdu. K dĺžke konanie dodal, že o žiadosti rozhodol v podstate zrýchlene do 10 dní od jej podania.

12. Vzhľadom na uvedené navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

IV.

Replika žalobcu, duplika žalovaného

13. Žalobca reagoval na vyjadrenie žalovaného podaním zo dňa 17.06.2024 (replika). Zotrvál na svojich námietkach a zdôraznil výsledok civilného konania sp. zn. 11C/60/2015, v ktorom bolo žalobcovi odobrené postavenie intervenienta. Záver žalovaného o nemožnosti nájdania advokáta schopného a ochotného prevziať zastupovanie žalobcu v lehote jedného dňa označil za účelový a svojvoľný, keďže žalovaný nepreukázal, že by sa pokúsil osloviť čo i len jedného advokáta v danej veci. Zároveň žalobca poukázal na rozsudok Správneho súdu v Bratislave sp. zn. BA-2S/92/2022 zo dňa 28.02.2024. Žalovanému vytkol aj to, že v tomto prípade skúmal, či existuje akákoľvek šanca neúspechu žalobcu v spore, a keďže dospel k záveru, že túto pochybnosť nemožno vylúčiť (špekulovaním o ochote potenciálneho advokáta prevziať zastupovanie), rozhodol o nepriznaní právnej pomoci. Žalobca navrhol, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel.

14. K replike žalobcu sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 15.07.2024 (duplika), v ktorom v stručnosti uviedol, že nepovažuje za potrebné sa ďalej vyjadrovať a zotrval na svojom vyjadrení k správnej žalobe. Opätovne navrhol, aby súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

V.

Relevantná právna úprava

15. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 6 ods. 2 písm. a) SSP správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách.

17. Podľa § 71 ods. 2 SSP ak žalobca pred podaním žaloby požiadava Centrum právnej pomoci o ustanovenie advokáta podľa osobitného predpisu, od podania takejto žiadosti do právoplatného rozhodnutia o nej neplynú lehoty ustanovené na podanie žaloby na správny súd.

18. Podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

19. Podľa § 191 ods. 4 SSP ak správny súd zrušuje rozhodnutie alebo opatrenie, podľa okolností môže aj bez návrhu súčasne vysloviť, že vec sa vracia na ďalšie konanie žalovanému, prípadne orgánu

verejnej správy podľa odseku 3. Ak správny súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, lehota na vydanie rozhodnutia alebo opatrenia v ďalšom konaní začne orgánu verejnej správy plynúť až po doručení všetkých administratívnych spisov pripojených k prejednávanej veci.

20. Podľa § 167 ods. 1 SSP správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.

21. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len "protispoločenská činnosť") alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

22. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

23. Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihladne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

24. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

25. Podľa § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

VI.

Posúdenie veci správnym súdom

26. Správny súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“ alebo „súd“) ako súd vecne a miestne príslušný na konanie v danej veci podľa § 10, § 13 ods. 3 SSP, vzhľadom k absencii dôvodov podľa § 107 ods. 1 SSP preskúmal vec bez nariadenia pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku formou vyvesenia jeho skráteného písomného vyhotovenia bez odôvodnenia na úradnej tabuli súdu po dobu 14 dní (§ 137 ods. 3 druhá veta, ods. 4 SSP). Termín a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bol oznámený na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu dňa 02.09.2025 (oznámenie bolo vyvesené od 02.09.2025 do 27.11.2025), teda bola dodržaná zákonná 5-dňová lehota v zmysle § 137 ods. 4 SSP. Dňom vyhlásenia rozsudku v zmysle § 137 ods. 3 SSP je deň 27.11.2025.

27. Predmetom tohto konania bolo posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, ktorým žalobcovi podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci správnej žaloby proti dotknutému rozhodnutiu zo dňa 13.04.2023 s poukazom na zrejmu bezúspešnosť sporu podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z.

28. Správny súd sa oboznámil s obsahom súdneho spisu a administratívneho spisu žalovaného, preskúmal napadnuté rozhodnutie vrátane konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, v rozsahu dôvodov uplatnených v žalobe, pričom sa v prvom rade zamerl na posúdenie existencie žalobného

dôvodu podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP, a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná a napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť s poukazom na jeho nepreskúmateľnosť.

29. Za nepreskúmateľné sa považuje také rozhodnutie, ktoré je nezrozumiteľné, teda nejasné alebo protirečivé, a rozhodnutie, ktoré je nedostatočne odôvodnené, teda také, z ktorého nie je možné jednoznačne zistiť dôvody, ktoré k nemu viedli, resp. úvahy, ktorými sa administratívny orgán pri formovaní záverov v ňom vyjadrených riadil. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je jednou z najzávažnejších väd, ktorými môže byť rozhodnutie vydané v ktoromkoľvek administratívnom konaní zaťažené, pretože táto vada nielenže znemožňuje zistiť účastníkovi konania dôvody, pre ktoré bolo rozhodnutie vydané, a následne uplatniť možnosť sa proti nemu brániť, ale znemožňuje i prieskum takéhoto rozhodnutia správnym súdom a porušuje princíp právnej istoty a legitímnych očakávaní. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „NSS SR“) sa v rámci svojej rozhodovacej praxe už vo všeobecnosti vyjadril ku kvalite rozhodnutí orgánov verejnej správy, keď vyslovil, že je potrebné, aby orgán verejnej správy „náležite dbal na dostatočné, jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a úplné zdôvodnenie, ako aj uvedenie konkrétnych odborných argumentov, na ktorých sa rozhodnutie zakladá. Je vecou správnych orgánov dbať o to, aby ich rozhodnutia boli po obsahovej stránke náležite vyčerpávajúce a predstavovali relevantný podklad pre vyvodenie právnych záverov samotného správneho orgánu... Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahrádzať činnosť správnych orgánov, ale preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí, teda posúdiť, či správne orgány splnili povinnosti stanovené zákonom. Kasačný súd ďalej dáva do pozornosti, že nedostatky odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nemôžu byť konvalidované ani prípadným dodatočným vysvetlením, resp. doplňujúcim vyjadrením správneho orgánu (prípadne vysvetlením prijatých záverov v kasačnej sťažnosti, napr. vo vzťahu k dôkazom predloženým žalobcom v odvolacom konaní...) a ani súdu neprislúcha spôsobom presahujúcim akceptovateľnú mieru dopĺňať, resp. absentujúce argumenty správneho orgánu nahrádzať svojimi úvahami a vyvodzovať z nich závery, ku ktorým mal dospieť správny orgán, ktorého postup a úvahy mali byť obsahom odôvodnenia jeho rozhodnutia, pretože takáto aktivita presahuje rámec preskúmavacej právomoci súdu a zároveň zasahuje do sféry kompetencie správneho orgánu v agende vymedzenej zákonom...“ (rozsudok NSS SR sp. zn. 5Sžfk/61/2019 zo dňa 28.07.2022). Taktiež bolo v tejto súvislosti judikované, že „Za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom nemožno považovať rozhodnutie, ktoré je zrozumiteľné iba pre správny orgán, ktorý ho vydal...“ (R 3/2014).

30. Správny súd upriamuje pozornosť na to, že zákon č. 327/2005 Z. z. predstavuje tzv. pozitívny záväzok štátu umožniť prístup k spravodlivosti (k právu na súdnu ochranu) aj osobám materiálne znevýhodneným tak, aby tieto osoby v dôsledku svojho nedostatočného finančného zabezpečenia neprišli o právo na právnu pomoc, a to najmä v konaní pred súdom. Účel zákona č. 327/2005 Z. z. je *expressis verbis* vyjadrený v § 1, podľa ktorého týmto účelom je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a tiež v konaniach týmto ustanovením vymedzených (konania o oddĺžení, v azylových veciach, o administratívnom vyhostení a iné), a tým prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov. Základným zmyslom označenej právnej normy je teda zabezpečiť, aby osoby, ktoré to potrebujú, mali prístup k právnej pomoci za zákonom stanovených podmienok, s tým, že pozitívny záväzok štátu a jeho garancie sa prejavujú najmä v tom, že rozhodujúce orgány sú povinné primárne sa zamerať na to, ako žiadateľovi vyhovieť, teda sú povinné zvážiť a po splnení zákonných podmienok uplatniť všetky dostupné inštitúty, ktorými je možné potrebu právnej pomoci uspokojiť. Nahliadanie na nárok na poskytnutie právnej pomoci cez prizmu tohto pozitívneho záväzku je zároveň interpretačným pravidlom pri rozhodovaní o jeho priznaní či nepriznaní. Jedným z predpokladov pre splnenie tejto povinnosti a zachovanie práv žiadateľa je zároveň také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nevzbudzuje pochybnosti o tom, čo bolo dôvodom nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, a dáva plnohodnotnú odpoveď na všetky podstatné skutkové a právne otázky konkrétnej veci, i na to, ako sa správny orgán vysporiadal so svojim pozitívnym záväzkom vo vzťahu ku konkrétnemu účastníkovi konania.

31. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalovaný rozhodoval s poukazom na § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. a pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu prihliadal na žiadosť žalobcu zo dňa 09.06.2023, dotknuté rozhodnutie z 13.04.2023 a jeho doložku právoplatnosti. Na odôvodnenie svojich záverov uviedol, že dotknuté rozhodnutie z 13.04.2023 bolo žalobcovi doručené dňa 14.04.2023. V žiadosti z 09.06.2023 sa žalobca domáhal podania ústavnej sťažnosti z dôvodu prietahov v konaní a bránenia v prístupe k súdu. Doplnil, že predmetná žiadosť bola postavená na tom skutkovom základe,

že v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 11C/60/2015 mal vystupovať ako účastník konania, pričom príslušný súd mu zamietol vstup do konania nielen ako účastníkovi, ale aj ako intervenientovi. Žalovaný poukázal na to, že toto rozhodnutie označený súd odôvodnil tým, že žalobca v konaní nemôže vystupovať, pretože nebol preukázaný jeho záujem na úspechu. Súd zároveň poukázal na skutočnosť, že prebieha konanie o rozvod manželstva a vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, z čoho je možné usudzovať na protichodné záujmy. Z uvedeného mal žalovaný v predmetnej veci za preukázané, že žalobcovi v danom konaní neplynie žiadna lehota na vykonanie nejakého úkonu.

32. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí ďalej poukázal na to, že lehota na podanie správnej žaloby je dva mesiace, žalobca dotknuté rozhodnutie z 13.04.2023 prevzal dňa 14.04.2023 a žiadosť o právnu pomoc doručil až 13.06.2023, t. j. deň pred uplynutím lehoty na podanie správnej žaloby. Žalovaný konštatoval, že nemôže od advokátov spravodlivo požadovať, aby prevzali zastupovanie a napísali kvalifikované podanie v tak krátkom čase. Zároveň nie je možné od žalovaného požadovať, aby zastupovanie žalobcu prevzal, nakoľko ide o konanie, kde na protistrane vystupoval práve žalovaný. Takéto konanie žalobcu tak možno podľa žalovaného považovať za zjavné zneužitie práva na bezplatnú právnu pomoc. Žalovaný tiež konštatoval, že nejde o konanie, kde je povinné zastupovanie advokátom, preto žalobcovi nič nebráni v podaní správnej žaloby.

33. Žalovaný v ďalšej časti svojej argumentácie uviedol, že podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 5Sžk/18/2019 zo dňa 13.07.2021 mal kasačný súd za preukázané, že v prípade rozhodnutia žalovaného o predbežnom nároku na poskytnutie právnej pomoci sa jedná o procesné rozhodnutie, ktoré nepodlieha súdnemu prieskumu. Podľa rozsudku NS SR sp. zn. 1Sžk/50/2020 zo dňa 12.09.2019 kasačný súd rovnako ako správny súd považoval za primeraný a zákonný postup žalovaného, ktorý urobil predbežnú právnu analýzu civilných nárokov, na základe ktorej dospel k záveru, že ide o prípad zrejmej bezúspešnosti sporu. Pri tomto odbornom právnickom posúdení nemal pochybnosť o tom, že konkrétny sťažovateľ nemal v civilnom spore predpoklady uspieť. Kasačnému súdu sa konanie sťažovateľa javilo ako zlomyseľné, majúce znaky zneužitia práva, a aj samotná civilná žaloba a žiadosť o poskytnutie právnej pomoci smerovali k popretiu účelu zákona a vyvolali otázku, či by nebolo namieste správnu žalobu vybaviť aplikáciou § 5 ods. 2 SSP, v zmysle ktorého správny súd výnimočne neposkytne ochranu právam, ak podaný návrh sleduje zjavné zneužitie práva. Podľa uznesenia NS SR sp. zn. 8Sžo/249/2015 zo dňa 23.06.2016 za plne opodstatnené treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva.

34. S poukazom na uvedené a na skutočnosť, že vo veci nebola splnená podmienka, že spor nie je zrejme bezúspešný, čím žalovaný nespĺnil jednu z kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, žalovaný uzavrel, že nie je potrebné zaujať stanovisko k otázke materiálnej núdze a hodnoty sporu.

35. Správny súd po preskúmaní veci dospel k názoru, že takto formulované odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktorým sa nepriznáva (teda sa de facto odmieta) nárok na poskytnutie právnej pomoci, nespĺňa parametre zrozumiteľného a dostatočne odôvodneného rozhodnutia správneho orgánu v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku v spojení s § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., ani v zmysle požiadaviek ustálenej rozhodovacej činnosti NSS SR (bod 29. rozsudku), a preto nie je dostatočné a z tohto hľadiska ani zákonné. Napadnuté rozhodnutie trpí vadou nezrozumiteľnosti a nedostatku dôvodov, na ktorých je založené, pretože žalovaný v jeho odôvodnení riadne nevymedzil, v čom konkrétne spočíva dôvod pre nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi. Poukázal síce na nespĺnenie podmienky absencie zrejmej bezúspešnosti sporu podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., ktoré ustanovenie tvorí právny základ napadnutého rozhodnutia, opomenul však dostatočne a zrozumiteľne vysvetliť vlastné úvahy, ktorými sa k nemu dopracoval. Žalovaný uviedol viacerú skutočnosť, okrem iného poukázal aj na to, že vo veci č. s. 8936/2023, ČRZ: 40014/2023 sa žalobca domáhal podania ústavnej sťažnosti v nadväznosti na civilné konanie, v ktorom nebol pripustený do konania ako intervenient, poukázal na dátum podania žiadosti o priznanie právnej pomoci deň pred uplynutím lehoty na podanie správnej žaloby, na rozhodnutia NS SR súvisiace s preskúmateľnosťou niektorých rozhodnutí a so zjavným zneužitím práva, nevysvetlil však, v čom spočíva súvislosť medzi týmito skutočnosťami a posudzovaným nárokom žalobcu, a ako tieto súvisia s právnym základom rozhodnutia, resp. ktorá z nich je skutočnosťou rozhodujúcou pre výsledok

posúdenia nároku žalobcu. Konštatovanie, že žalobca nebol pripustený do civilného konania ako intervenient, či parafráza rozhodnutí NS SR, bez úvah správneho orgánu o ich dopade či aplikácii na danú vec, nie je postačujúce, nakoľko existujú pochybnosti o tom, čo v tejto súvislosti bolo skutočným dôvodom napadnutého rozhodnutia. Správny súd podotýka, že predmetom konania o nároku na poskytnutie právnej pomoci v danej veci na základe žiadosti žalobcu z 13.06.2023 bolo podanie správnej žaloby proti dotknutému rozhodnutiu z 13.04.2023, ku ktorému mali smerovať aj úvahy žalovaného.

36. Pokiaľ ide o čiastkové úvahy žalovaného vo vzťahu k lehote na podanie správnej žaloby (bod 33. rozsudku), tieto taktiež neboli v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne vysvetlené a javia sa ako zmätočné. Žalovaný vytkol žalobcovi oneskorené podanie žiadosti o právnu pomoc deň pred uplynutím lehoty na podanie správnej žaloby, ale nevysvetlil, v čom spočíva nadväznosť tohto oneskorenia na právny dôvod napadnutého rozhodnutia podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., teda na zrejmú bezúspešnosť posudzovaného sporu. Namiesto toho konštatoval zjavné zneužitie práva na strane žalobcu. V tejto súvislosti správny súd podotýka, že zjavné zneužitie práva ako právny dôvod pre nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci bol do zákona č. 327/2005 Z. z. zavedený v podobe § 8 ods. 2 až s účinnosťou od 01.07.2025, teda na danú vec ho v čase rozhodovania o žiadosti žalobcu nebolo možné ako samostatný dôvod aplikovať.

37. Žalovaný nevzal do úvahy, že podanie žiadosti o právnu pomoc je výlučne na slobodnej vôli konkrétnej osoby a ak táto v dôsledku oneskorenia nestihne niektorú zo zákonom stanovených lehôt, následky si nesie sama. Táto skutočnosť však sama osebe nemôže byť dôvodom konštatovania zrejmej bezúspešnosti sporu, zvlášť ak zo Žiadosti žalobcu bolo zrejmé, že správnu žalobu proti dotknutému rozhodnutiu z 13.04.2023 už podal, teda zákonom stanovenú lehotu stihol. Navyše, ak žalobca požiadal o právnu pomoc, vzťahovalo sa na neho ustanovenie § 71 ods. 2 SSP o spočívaní lehoty.

38. Taktiež konštatovanie žalovaného, že od advokátov nie je možné spravodlivo požadovať, aby prevzali zastupovanie a napísali kvalifikované podanie v tak krátkom čase, nie je zo strany žalovaného dostatočne odôvodnené žiadnym podkladom, napríklad výsledkom overenia takéhoto tvrdenia u konkrétnych (žalovaným dopytovaných) advokátov. Správny súd v tejto súvislosti podotýka, že časová náročnosť prípravy podaní na súd zo strany osoby znalej práva, ktorou je aj advokát, je prísne individuálnou záležitosťou a závisí od viacerých faktorov týkajúcich sa okolností veci, ako aj osoby advokáta, preto ju nie je možné generalizovať vo vzťahu ku všetkým prípadom, navyše bez akýchkoľvek podkladov. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného ohľadom konfliktu záujmov správny súd dodáva, že právne zastupovanie fyzických osôb realizuje žalovaný prostredníctvom advokátov ako samostatných subjektov v rámci slobodného výkonu povolania, ktorí nie sú viazaní jeho pokynmi ani medzi nimi neexistuje vzťah subordinácie. Takéto úvahy žalovaného vo vzťahu k právnomu dôvodu napadnutého rozhodnutia sú preto nedostatočné.

39. K tvrdeniu žalovaného, že vo veci podania správnej žaloby proti dotknutému rozhodnutiu z 13.04.2023 nebolo potrebné mať právne zastúpenie advokátom a žalobca mal možnosť žalobu podať sám, správny súd uvádza, že túto skutočnosť žalobca nerozporoval. Práve naopak, v Žiadosti uviedol, že správnu žalobu podal sám, pričom požiadal o predĺženie lehoty. Žalovaný sa však touto skutočnosťou nezaoberal a nevzal do úvahy ani ustanovenie § 71 ods. 2 SSP, upravujúce spočívanie lehoty na podanie správnej žaloby práve z dôvodu podania žiadosti o ustanovenie advokáta.

40. Žalovaný sa nevysporiadal ani s tým, aké sú jeho limity vo vzťahu k predbežnému posudzovaniu právnych otázok, najmä pokiaľ ide o otázku preskúmateľnosti rozhodnutia o predbežnom nároku na poskytnutie právnej pomoci súdom. Správny súd dáva do pozornosti, že „...vo všeobecnosti platí, že centrum si môže samostatne ustáliť otázku zrejmej bezúspešnosti sporu v prima facie zrejmých prípadoch, pričom musí ísť o také skutočnosti, ktoré zjavne preukazujú bezúspešnosť sporu žiadateľa...“ (rozsudok NSS SR sp. zn. 1Svk/8/2022 z 29.11.2023, bod 37.). „Taktiež je potrebné uviesť, že ustanovenie § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. nepredstavuje taxatívny výpočet skutočností, na ktoré musí správny orgán pri posudzovaní otázky zrejmej bezúspešnosti sporu prihliadať, avšak na konkrétne skutočnosti, ktoré sú v citovanom ustanovení výslovne uvedené, má prihliadať vždy. Rozsah posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu je v jeho kompetencii a závisí od okolností konkrétneho prípadu. K otázke posudzovania zrejmej bezúspešnosti sporu Centrom právnej pomoci zaujal názor aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 zo dňa 25. apríla 2013, v ktorom konštatoval, že „Posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany Centra právnej pomoci

podľa § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení toho osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci ako osoby v materiálnej núdzi, čo v žiadnom prípade nie je možné stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu sťažovateľa v merite veci, čo výlučne patrí do právomoci všeobecného súdu, ktorý vo veci koná..." (rozsudok NSS SR sp. zn. 6Svk/29/2022 z 21.09.2022, bod 24.).

41. Z citovaných rozhodnutí NSS SR je možné vyvodiť, že posudzovanie otázky zrejmej bezúspešnosti sporu je síce vo výlučnej kompetencii žalovaného, avšak má svoje limity. Žalovaný svojou úvahou nesmie zasahovať do kompetencie súdu a posudzovať výsledok súdneho konania z hľadiska úspechu či neúspechu právnickej alebo fyzickej osoby v konkrétnom konaní. Takýto záver môže urobiť len súd. Ustanovenie § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. umožňuje žalovanému pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu prihliadnúť najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremiľčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu, týmito skutočnosťami sa však žalovaný vôbec nezaoberal.

42. Vo vzťahu k prípustnosti preskúmania konkrétneho rozhodnutia na základe správnej žaloby správny súd zastáva názor, že ustálenie tejto otázky je vo výlučnej kompetencii správneho súdu, ktorý svoje závery formuje až po preskúmaní okolností veci, od ktorých výsledok tohto posúdenia závisí. Ak žalovaný napadnuté rozhodnutie založil na tom, že rozhodnutie o predbežnom neposkytnutí nároku na právnu pomoc nie je preskúmateľné, správny súd poukazuje na rozsudok Správneho súdu v Bratislave sp. zn. BA-2S/92/2022 zo dňa 28.02.2024, bod 21. (proti ktorému vo veci samej nebola podaná kasačná sťažnosť), v ktorom súd vyslovil, že „aj keď ide o rozhodnutie o predbežnom nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci a o definitívnom poskytnutí právnej pomoci bude rozhodnuté až v následnom rozhodnutí, je aj rozhodnutie o predbežnom nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov účastníka konania. Pri rozhodovaní o predbežnom poskytnutí právnej pomoci je hlavným kritériom hrozba zmeškania lehoty. Práve zmeškanie lehoty na vykonanie nejakého úkonu nesie so sebou následok nemožnosti účinného vykonania tohto úkonu účastníkom konania. Z tohto dôvodu rozhodnutie o predbežnom nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci nemožno vylúčiť zo súdneho prieskumu v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.“ Žalovaný nebol oprávnený zaoberať sa prípustnosťou súdneho prieskumu dotknutého rozhodnutia z 13.04.2023, túto otázku bol oprávnený pri zohľadnení rozdielnej rozhodovacej činnosti súdov vyriešiť len správny súd konajúci a rozhodujúci v konkrétnej veci, k čomu aj následne došlo. Správny súd v tejto súvislosti dodáva, že o správnej žalobe proti dotknutému rozhodnutiu z 13.04.2023 rozhodol správny súd rozsudkom č. k. 4S/14/2023-50 zo dňa 28.05.2025, ktorým toto rozhodnutie zrušil. Žalobu teda nielenže vyhodnotil ako prípustnú, ale táto bola zároveň úspešná.

43. Vzhľadom na uvedené správny súd odôvodnenie napadnutého rozhodnutia hodnotí ako nedostatočné až arbitrárne, teda také, v ktorom absentujú jednoznačné dôvody a správne úvahy žalovaného, ktoré k nemu viedli. Absencia úvah žalovaného, ako aj vnútornej konzistentnosti napadnutého rozhodnutia znemožňuje správne súdu, aby v tomto smere závery žalovaného vrátane novej existencie vybočenia správnej úvahy z hľadísk stanovených zákonom preskúmal. Zároveň takéto odôvodnenie neumožňuje žalobcovi sa proti napadnutému rozhodnutiu brániť, preto porušuje jeho právo na spravodlivé konanie. Argumentácia žalovaného uvedená v odôvodnení napadnutého rozhodnutia je nejednoznačná a nedostatočná, čo zakladá nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP.

44. Správny súd uzatvára, že napadnuté rozhodnutie trpí vadou nezrozumiteľnosti a nedostatku dôvodov, na ktorých je založené, pretože žalovaný v jeho odôvodnení dostatočne jasne a zrozumiteľne nevymedzil, v čom konkrétne spočíva dôvod pre nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi, hoci poukázal na nesplnenie podmienky bezúspešnosti posudzovaného sporu. Žalovaný neuviedol, aké konkrétne úvahy ho viedli k formulovaným záverom, najmä vo vzťahu k predmetu sporu a otázke zneužitia práva, a nevysporiadal sa ani s tým, aké sú jeho limity vo vzťahu k predbežnému posudzovaniu právnych otázok, najmä pokiaľ ide o otázku preskúmateľnosti rozhodnutia o predbežnom nároku na poskytnutie právnej pomoci súdom a lehotu na podanie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci.

45. Z uvedených dôvodov správny súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP a vec žalovanému vrátiť na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 4

SSP. Žalovaný je v ďalšom konaní viazaný právnym názorom správneho súdu, je povinný zákonným postupom odstrániť vytykané nedostatky a vec opätovne posúdiť.

46. Podľa § 191 ods. 6 SSP právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný. Ak orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom správneho súdu a správny súd opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže správny súd i bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu.

47. Pokiaľ ide o ostatné žalobné dôvody, správny súd len dodáva, že predpokladom pre ich preskúmanie je dostatočne odôvodnené rozhodnutie orgánu verejnej správy. Za daného stavu, s poukazom na vyššie uvedené nedostatky napadnutého rozhodnutia, by bolo ich skúmanie predčasné.

48. O náhrade trov konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 SSP a úspešnému žalobcovi v súlade so zásadou úspechu v konaní priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu účelne vynaložených trov konania, o ktorých výške rozhodne po právoplatnosti rozsudku súdny úradník samostatným uznesením (§ 175 ods. 2 SSP).

49. Toto rozhodnutie prijal správny súd v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú môže podať oprávnený subjekt (§ 442 SSP), a to v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia na Správny súd v Bratislave. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

V kasačnej sťažnosti sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 57 SSP) uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené sťažovateľovi, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

V kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti.

Kasačná sťažnosť nie je prípustná, ak sa opiera o iné dôvody, ako sú uvedené v § 440 SSP, ak sa opiera o dôvody, ktoré sťažovateľ neuplatnil v konaní pred správnym súdom, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, hoci tak urobiť mohol, alebo ak smeruje len proti dôvodom rozhodnutia správneho súdu. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.

V konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.